

Міжнародна
організація
праці

КОНФЕДЕРАЦІЯ
РОБОТОДАВЦІВ
УКРАЇНИ

 РАЗОМ

Belgium

partner in development

Огляд національної та міжнародної практики підвищення рівня інклюзивності на ринку праці

16.03 – 01.04.2025

Головні глобальні та національні тренди

1. Навички як «валюта» ринку праці. PwC масштабувала AI-платформу My Marketplace, що зіставляє 360 тис. працівників у 151 країні з проєктами за підтвердженими скіллами, а не посадовими титулами, створюючи нові можливості для людей з інвалідністю, пенсіонерів чи батьків.
2. Комбінація стимулів і санкцій: Україна, Іспанія, Малайзія та Італія одночасно підвищують штрафи за невиконання квот і пропонують податкові відшкодування роботодавцям, що працевлаштовують уразливі групи.
3. Квотування в спеціальних економічних зонах. Джохор (Малайзія) запровадив обов'язкові 5 % робочих місць для людей з інвалідністю плюс пільги до RM 50 000 (\$10 500) щорічно.
4. Цифровізація процедур для іноземців. Польща запускає онлайн-реєстр працевлаштування, паралельно дозволяючи регіонам тимчасово закрити дефіцитні професії для мігрантів; штрафи за нелегальне працевлаштування — до 50 тис. злотих.
5. Політика «активного довголіття». Японія закріплює людей 65+ як «дійсне трудове населення» та переглядає систему доплат; Франція скорочує період виплат безробітним 55+ і підвищує пенсійний вік до 64 років.
6. Реформа кваліфікацій і мікrokредитів. Україна скасовує старий класифікатор професій і створює єдиний реєстр, а новий закон про профосвіту дозволяє навчальним центрам автономно фінансуватися та оплачувати студентську практику.
7. Попит молоді на IT та креатив. 42 % української молоді (18–29 р.) обирають IT-спеціальності, формуючи потенційний цифровий дисбаланс ринку кадрівDisEmp20250401n.
8. Гнучкі формати зайнятості стають нормою: часткова та проєктна робота позиціонуються як основний інструмент залучення батьків, пенсіонерів та людей з інвалідністю (приклад PwC та японських програм ресурсного балансу).
9. «Скляна стеля» та жіноче лідерство. 68% українок з вищою освітою стикаються з обмеженнями кар'єрного зростання; відсутність менторства підсилює job-hopping (40% змінюють роботу раз на два роки).

10. Контракти-стимулятори для працевлаштування осіб з інвалідністю. Іспанія компенсує роботодавцям до €4 700 (\$5 100) на рік за кожного працівника, збереженого за спеціальним контрактом мінімум на 12 місяців.
11. Штрафи замість інклюзії. В Італії великі роботодавці часто обирають сплату санкцій, а не реальний найм осіб з інвалідністю; лише 32% випускників-інвалідів працевлаштовані.
12. Позитивне фіскальне сальдо інтеграції біженців. У Чехії податкові надходження від українців (≈ \$2,2 млрд) перевищили соціальні виплати у 6,5 раза.
13. Системні професійні деформації ринку. Держслужба зайнятості України оприлюднила перелік «найрідкісніших» вакансій, демонструючи хронічний дисбаланс попиту та пропозиції у вузьких спеціальностях.
14. Міграційні наміри українців у Польщі. Лише 17 % планують повернутися після війни; якісна соціальна інтеграція й зарплатний розрив стримують репатріацію.
15. Пенсійний «рік паузи» у Польщі. Працівник може звільнитися в день досягнення 65-річчя й повернутися наступного дня без втрати пенсії — приклад гнучкого продовження кар'єри.
16. Обмеженість ринку для осіб з інвалідністю в Іспанії: зайняті лише 28,5% працездатних, безробіття — 19,7%; потенціал зростання ВВП оцінюється в +6-7% при повній інтеграції.
17. Активізація реформ професійної освіти. Україна готує мережу кваліфікаційних центрів з оплатою практик та автономією фінансування, що має зменшити розрив між освітою і ринком праці.
18. Сприйняття державної служби серед корейської молоді. 62% випускників орієнтуються на державний сектор через довічні гарантії та соцпакет, посилюючи конкуренцію у приватному секторі.

Україна

Станом на 1 березня 2025 року в Україні офіційно зареєстровано 100,6 тис. безробітних. [Детальніше...](#)

У 2025 році Міністерство освіти і науки України визначило перелік категорій вступників, які **можуть бути звільнені від складання Національного мультипредметного тесту (НМТ)**. Ці особи мають право проходити індивідуальну співбесіду в закладі вищої освіти, що дозволяє їм претендувати як на бюджетні, так і на контрактні місця. До пільгових категорій належать особи з інвалідністю I та II групи, діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, учасники бойових дій, ветерани війни, а також їхні діти.

[Детальніше...](#)

Державна служба зайнятості оприлюднила **список найрідкісніших вакансій за результатами 2024 р.:** Апаратник вирощування дріжджів – 12 запитів, Настроювач піаніно та роялів – 5, Халвомісильник – 4, Натурник (“живий об’єкт мистецтва”) – 4, Бутафор – 3, Пастижер (виготовлення перук) – 2, Ембріолог – 1. Також згадуються чистильник димоходів, сортувальник немитої вовни, годинникар міської ратуші та фарбувальник дзеркал, але без конкретних даних по запитах. [Детальніше...](#)

Верховна Рада **планує до 30 червня ухвалити закон про професійну освіту**, що передбачає створення мережі кваліфікаційних центрів для формального та неформального навчання. Закладам нададуть фінансову автономію та можливість самостійно розпоряджатися коштами, а також будуть впроваджені стандарти зовнішнього контролю якості та оплата практики студентів. Закон дозволить викладання мовами національних меншин за умови мінімум восьми слухачів і сприятиме оперативному працевлаштуванню випускників.

[Детальніше...](#)

Огляд опитування молоді (18–29 років): **42% обрали ІТ-спеціальності** (розробка, аналітика), 28% — маркетинг і креативні індустрії, 15 % — інженерію, 10% — медицину та 5% — інші сфери. Основні мотиви: висока зарплатня (середня бажана — 35 000 ₴ (~\$950) на місяць), можливість кар’єрного зростання й гнучкий графік. [Детальніше...](#)

Згідно з дослідженням Dnipro Gender Lab, **68% жінок відчують «стелю скляних бар’єрів» на керівних позиціях**, хоча 55% мають вищу освіту. Лише 23% роботодавців реалізують політики гнучкого графіка та батьківських відпусток (≥ 12 тижнів). Відсутність менторства та корпоративної підтримки призводить до того, що 40% жінок змінюють роботу щонайменше раз на 2 роки.

[Детальніше...](#)

Діяльність української національної мережі «РАЗОМ»

Компанія «Епіцентр К» відкриває можливості для молоді, які прагнуть здобути фінансову незалежність і побудувати успішну кар'єру. Відкриті вакансії для неповнолітніх студентів (продавець), так і для студентів, які досягли повноліття (продавець, касир, комплектувальник товарів, комірник, фахівець з логістики, диспетчер, кухар, пекар). [Детальніше...](#)

«Укрнафта» підтримала відкриття нового кабінету «Простір турботи про ветерана» у Дніпрі та на Чернігівщині. **Ветерани, які проходять лікування та реабілітацію**, зможуть отримати всебічну підтримку: юридичну та психологічну допомогу, **консультації з питань працевлаштування**, інформацію щодо пільг, проходження лікування, а також інші необхідні послуги. [Детальніше...](#)

19 березня 2025 року відбулось засідання Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. Особливу увагу роботодавців викликає рішення Комітету підтримати проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці та інших питань (реєстр. № 9630), яким суттєво змінюється система кваліфікацій України. Зокрема, законопроектом скасовується Класифікатор професій ДК003:2010, замість якого вводиться Єдиний реєстр кваліфікацій - Класифікатор професій який є автоматизованою системою класифікації, збирання, верифікації, оброблення, зберігання та захисту інформації про кваліфікації, професії (види занять). Розробляти та вести цей Реєстр має Національне агентство кваліфікацій, якому відводиться рік для розроблення та введення в дію зазначеного реєстру. [Детальніше...](#)

15 квітня спливає строк сплати адміністративно-господарських санкцій підприємствами, які не виконали норматив з працевлаштування людей з інвалідністю. Як повідомляє Конфедерація роботодавців України, 10 березня Фонд в автоматичному режимі, за даними Пенсійного фонду України здійснив розрахунок розміру адміністративно-господарських санкцій, які підприємства мають сплатити до 15 квітня. «Якщо до 15 квітня не сплачується нараховане адміністративно-господарське стягнення, то з 16 квітня буде нараховуватись пеня», – повідомили у Конфедерації роботодавців України, посилаючись на інформацію з Практичного посібника з працевлаштування людей з інвалідністю. [Детальніше...](#)

27 березня в Національній службі посередництва і примирення (НСПП) відбулася робоча зустріч представників НСПП із президентом Конфедерації роботодавців України Олексієм Мірошніченком та співголовою НТСЕР, головою Об'єднання організацій роботодавців України Анатолієм Кінахом. У фокусі уваги: розвиток соціального діалогу; питання узгодженості норм Закону України «Про соціальний діалог в Україні» із нормами Закону України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності»; оцінка відповідності критеріям репрезентативності та підтвердження репрезентативності організацій роботодавців на різних рівнях; проблеми подвійного чи потрійного членства організацій роботодавців в об'єднаннях вищого рівня. [Детальніше...](#)

Українці за кордоном

Економіст Андрій Гайдуцький прогнозує, що після завершення війни до України може повернутися близько 30% біженців. Серед них **переважатимуть пенсіонери та безробітні**. Згідно з опитуванням на початку 2025 року, за кордоном 56% — працевлаштовані особи та підприємці, 16% — студенти, 18% — безробітні, 10% — пенсіонери та непрацюючі. Основною перешкодою для повернення є значна різниця в заробітних платах. [Детальніше...](#)

За даними Мінфіну Польщі, **завершення війни в Україні не спровокує масового повернення**: лише 1 із 6 українських працівників у Польщі планує повернутися додому після миру, свідчить дослідження Business Insider Polska. Більшість інтегрувалися: знайшли роботу, відправили дітей до шкіл та отримали доступ до соціальних послуг. Ці чинники сприяють їхньому бажанню залишитися в Польщі навіть після завершення бойових дій. [Детальніше...](#)

В Чехії українці приносять більше доходів, ніж отримують допомоги. За даними чеського Міністерства праці та соціальної політики, **українські біженці внесли до державного бюджету Чехії близько 54 млрд крон (\$2,2 млрд)** у вигляді податків, соціальних відрахувань і споживчих витрат. **Це перевищує витрати Чехії на соціальні виплати українцям за той же період, які склали 8 млрд крон (\$336 млн)**. Чехія надала тимчасовий захист 397 тис українцям, з яких 92 тис отримують соціальні виплати. Більшість одержувачів допомоги — це діти, пенсіонери та люди з інвалідністю (70% від загальної кількості). Близько 150 тис українців мають роботу, переважно на низькокваліфікованих посадах у будівництві та виробництві. [Детальніше...](#)

Світові тенденції

Навички стали валютою майбутнього. Компанія PwC запустила внутрішню платформу My Marketplace, що за допомогою ШІ зіставляє 360 тис працівників у 151 країні з проєктами **лише за підтвердженими навичками**, а не посадою. Під час саміту Great Place To Work For All директорка з питань персоналу Кімберлі Джонс назвала **навички «валютою» на ринку праці, де генеративний ШІ швидко змінює ролі.** Платформа дозволяє менеджерам оголошувати завдання від 10 год/тиждень до річних контрактів, що відкриває гнучкі можливості для людей з інвалідністю, пенсіонерів чи батьків. [Детальніше...](#)

Іспанія

У Іспанії політика сприяння стабільному працевлаштуванню осіб з інвалідністю включає низку заходів, серед яких особливе місце займає **контракт із стимулювання працевлаштування для осіб з інвалідністю.** Контракт – це спеціальна форма тимчасового трудового договору, яка дозволяє роботодавцям наймати осіб з інвалідністю без необхідності вказувати конкретну причину тимчасовості. Це спрощує процес найму та сприяє інтеграції таких працівників на ринок праці.

Тривалість контрактів – від 12 місяців до максимум 3 років. Роботодавці, які укладають такі контракти, отримують щорічні знижки на внески до системи соціального страхування. Розмір знижки залежить від віку, статі та ступеня інвалідності працівника: чоловіки до 45 років – 3,5 тис євро, чоловіки від 45 років – 4,1 тис євро, жінки до 45 років – 4,1 тис євро, жінки від 45 років – 4,7 тис євро. Ці стимули діють протягом усього терміну дії контракту. [Детальніше...](#)

У Іспанії лише 28,5% осіб з інвалідністю працездатного віку мають роботу, тоді як їхня безробітність сягає 19,7%. Основні бар'єри – упередження, недостатня доступність робочих місць та брак спеціалізованої підготовки. [Детальніше...](#)

Згідно з дослідженням Fundación ONCE, **працевлаштування 100% людей з інвалідністю додасть до ВВП Іспанії від 6 % до 6,9%** (~€75–€86 млрд, \$82–\$94 млрд). Для цього необхідні державні субсидії до €5 000 (\$5 450) на робоче місце, компенсація витрат на адаптацію робочого простору та стимулюючі податкові пільги до 30% витрат роботодавця. [Детальніше...](#)

Польща

У Польщі запроваджується **цифрова система працевлаштування**, яка **спростить бюрократичні процедури для іноземців**, зокрема українців.

Водночас місцеві органи влади **отримають повноваження формувати списки професій**, на які іноземців не братимуть на роботу або братимуть в останню чергу, якщо на ринку праці виникне критична ситуація.

Також **скасовується вимога перевіряти наявність польських кандидатів перед наймом іноземців**. Роботодавці нестимуть відповідальність за нелегальне працевлаштування: штрафи становитимуть від 3 до 50 тис злотих (приблизно 31 300 – 522 500 гривень). [Детальніше...](#)

У Польщі працівник, який досяг пенсійного віку (65 років) і розірвав трудовий договір 25 лютого у зв'язку з виходом на пенсію, **може бути прийнятий на ту саму посаду від 26 лютого без будь-якої перерви**. Пенсія при цьому продовжує виплачуватися в повному обсязі, пауза в роботі не вимагається. [Детальніше...](#)

Італія

Вища освіта не гарантує працевлаштування людей з інвалідністю. За 25 років число студентів з інвалідністю в італійських університетах зросло з 4,4 до 17,1 тис (+285 %), причому 81% із них на бакалавраті. Проте лише 32% осіб з інвалідністю мають роботу. Жінки з інвалідністю, яких серед студентів 52,9%, страждають найбільше через подвійні дискримінації. Більшість компаній воліє сплачувати штрафи, а не наймати, лише великі підприємства (понад 500 співробітників) працевлаштовують інвалідів: 26 % — у бек-офісі, 23 % — в адміністрації, 18 % — в ІТ і менше ніж 10 % — у продажах. Працівники незадоволені роллю та кар'єрними перспективами. [Детальніше...](#)

Японія

В Японії з 1 квітня 2025 р. **офіційний пенсійний вік «65 +» оформили як «дійсне трудове населення»**, а державна надбавка за зниження зарплати після 65 років скорочується з макс. 15% до 10% від різниці у зарплаті. Щоб максимізувати виплати, фахівці радять звільнитися до 64 років із завершенням процедури до переддня дня народження. [Детальніше...](#)

За даними дослідження First Research Institute, 13,5% усіх зайнятих японців — старші за 65 років; серед 65–69-річних працює 52%, 70–74 річних — 34%, а 75+ — 11,4%. Літні працівники дедалі частіше обирають неповну зайнятість, щоб підтримувати баланс між доходом (середній річний дохід літніх домогосподарств — ¥3 049 000 (~ \$20 700)) та якістю життя. Щоб підвищити їхню залученість, рекомендують **розробити гнучкі моделі праці**, системи

оцінки, що враховують їхні потреби, а також програми рескілінгу. [Детальніше...](#)

Малайзія

У префектурі Джохор (Малайзія) уряд затвердив особливу економічну зону з обов'язковими квотами — мінімум 5 % робочих місць мають бути зарезервовані для людей з інвалідністю. Підприємства, що дотримуються квот, отримують податкові пільги до RM 50 000 (~ \$10 500) на рік і гранти на покращення доступності приміщень до RM 5 000 (~ \$1 050). Зони охоплюють легку промисловість, логістику та IT, а також передбачають навчальні програми для осіб з інвалідністю. [Детальніше...](#)

Південна Корея

Опитування серед випускників університетів Кореї виявило: **62% прагнуть стабільності й подають документи до державного сектору** через гарантії довічного працевлаштування та середню стартову зарплатню ₩3 200 000 (~\$2 300) на місяць. Головні причини – соціальні пільги, медичне страхування та пенсійні накопичення; 80% готові проходити тривалі конкурси заради таких умов. [Детальніше...](#)

Реформа 1 січня 2025 року у Франції **скоротила максимальну тривалість виплат безробітним старше 55 років із 800 до 600 днів, а розмір допомоги знизили на 10%**. При цьому вік виходу на пенсію **збільшили до 64 років**, тож старші працівники можуть отримувати комбіновану підтримку: пенсію плюс 50% від попередньої зарплати (€1 200 ≈\$1 300) протягом перших 180 днів безробіття. [Детальніше...](#)

* * *

Дослідження проведено Конфедерацією роботодавців України в рамках проєкту «Створення консультативної системи щодо інтеграції осіб з інвалідністю на робочі місця», який реалізується за підтримки Проєкту Міжнародної організації праці за фінансування Уряду Бельгії «Підтримка МОП України: запобігання трудової експлуатації та торгівлі людьми, підтримка розвитку підприємництва та інституційна підтримка соціальних партнерів» та Проєкту Міжнародної організації праці «Сприяння інклюзивному та сталому відновленню в Україні через соціальний діалог».